

venskega Gospodarja». Nekateri pa so že od nekdaj bili stalni naročniki. — Važno pa je tudi to, da one, ki niso še naročeni, pridobite za to, da se naročijo. Opozorite jih na ugodnosti, ki jih nudi »Slovenski Gospodar«, ki je poleg tega najcenejši tednik. Naj res ne bo hiše, kamor ne bi zahajal »Slovenski Gospodar«. Prijatelji našega lista — na delo! Današnja številka »Slovenskega Gospodarja« pokažite onim, ki se Bog ve iz kaknega vzroka še ob strani drže in še niso naročniki. Za letošaj bo delo vsakega naročnika samo to, da vsak pridobi vsaj enega! — Pridnejši in zvestejši prijatelji pa še več. Tedaj bo »Slovenski Gospodar« še kaj drugega obljubil. Žive priče pa govorijo, da izpolni, kar je obljubil.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Težavno stališče nemške vlade. Nemški kancelar Brüning je prejel že parkrat v parlamentu pravejšjo zaupnico, a vedno bolj sili v Nemčiji v ospredje zahteva po spremembi verzajske mirovne pogodbe in po ustavitvi plačevanja vojne odškodnine. Velik del nemškega parlamenta zahteva spremembo vojnoodškodninskih dolžnosti. Je veliko uprašanje: ali bode zmagal trezno misleči kancelar Brüning, ali nepremišljeni nacionalisti.

Bolgarski parlament je bil otvoren dne 29. oktobra s prestolnim govorom, katerega je prečital mesto odsotnega kralja Borisa, ki se je mudil na poročnih slavnostih v Assisiju, ministrski predsednik Ljapčev. Časopisje razglasa, da se Bolgarija oborožuje v kljub prepovedi po mirovnih pogodbah. V Bolgariji so se vršili manevri, katerim so prisostvovali nemški in madžarski oficirji.

Prijateljstvo med Grki in Turki. V Ankari je bila podpisana med grško in turško državo prijateljska pogodba.

Ponesrečeni državni udar na Grškem. Grški ministrski predsednik Venizelos se je mudil zadnje dni na Turškem radi podpisa zgoraj omenjene pogodbe. Njegovo odsotnost je hotel uporabiti general Pangalos za proglas diktature. Državni udar je bil preprečen od policije, ki je zaprla Pangalosa in 30 njegovih najzvestejših, ki bodo obtoženi veleizdaje.

Pred važnim preokretom v Italiji. Časopisje oznanja odkrito svetu, da je edini Mussolinijev program še vladanje. Gospodarsko-finančna in politična kriza je v Italiji izredno težavna. V svrhu ublaženja vsestranskih kriz bi rad pritegnil Mussolini v vladu bivšo italijansko ljudsko stranko, katero snubi potem vodilnih zagovornikov pogodbe med papežem in Italijo.

Oblaženje alkoholne prepovedi v Združenih državah Amerike. Predsednik Hoover namerava sklicati ameriški kongres k izrednemu zasedanju. Cilj tega sklicanja je omiljenje alkoholne prepovedi, po katerem bi naj bi-

lo dovoljeno štiriprocentno pivo, ali bi naj posamezne države same določale glede odstotnega sestava alkoholnih pijač. Kemične tovarne so se se že pripravile na izdelovanje alkoholnih pijač in začnejo z obratom že lahko v 24 urah.

DOBRO manufakturno **BLAGO**
kupite po najnižjih cenah pri
M. E. SEPEC
Maribor Grajski trg 2 1922

Zunanji misijoni.

III.

Azija.

Po prednji Aziji so širili krščansko vero dominikanci, katerim so se pridružili pozneje še jezuiti ter kapucini. Oskrbovali so pičlo število katoličanov na Balkanu, na grških otokih, v Mali Aziji, Siriji ter Palestini. Vez z Rimom so obdržali misijonarji glede maronitov in jo razširili med Armenci. Jezuiti so prodrli celo v Perzijo, a brez stalnega uspeha.

V sprednji Indiji

so delovali: frančiškani, dominikanci in svetna duhovščina. Tukaj je bilo krščanstvo že zastopano po maloštevilnih takozvanih Tomaževih kristjanih, katere je bilo treba pridobiti za cerkev. Leta 1534 je bila osnovana v Goi škofija, ki je prejela leta 1541 semenišče za vzgojo domačega duhovniškega naraščaja. Največ uspehov glede krščanstva v Indiji je dosegel sv. Frančišek Ksaverij s svojo čudodelnostjo in znanjem jezikov. Najprej je deloval v Goji, da bi spreobrnil tamošnje čisto izprijene Portugalce. Leta 1557 je bila s Frančiškovo pomočjo osnovana škofija Kochin in celo na otok Ceylon je poslal svetnik misijonarje. Vedno dalje ga je gnalo navdušenje, za samega sebe si je izbral vsikdar najbolj težavno, začetek, in prepustil poznejše obdelovanje božje njive drugim redovnikom. V letih 1545-7 je pridigoval svetnik na polutoku Malaka na otočju Molukov, in od tamkaj se je prepeljal na Japonsko. Leta 1619 so imeli jezuiti v pokrajini Goa 15 naselbin in 280 članov in po celi sprednji Indiji je bilo 3 milijone kristjanov. Indijski misijoni so zelo trpeli, ko je propadla portugalska moč in so zavlada nad sprednjo Indijo Angleži ter Holandci. Velikanski otok Ceylon je pripadel leta 1634 Holandcem, ki so izgnali misijonarje, prepovedali katoliško službo božjo in preganjali katoličane, kar je zelo zmanjšalo njih število.

Vzhodna Indija

razdeljena na kraljestva: Anam, Siam ter Birma, je prejela luč sv. vere od minoritov ter dominikancev, od katerih je prejelo veliko mučeniško krono. Leta 1624 so nastopili v Anamu jezuiti z velikim uspehom. Aleksander Rho-

des je postal apostol Anama. Koncem 18. stoletja je bilo v vzhodni Indiji 300 tisoč kristjanov.

Po indijskem otočju,

kjer je bil zelo razširjen mohamedanizem, so ustanavljali z uspehom kršč. občine dominikanci, dokler so vladali tod Portugalci. L. 1602 so zasedli Sundo otočje Holandci, ki so podpirali protestantizem, izgnali ali pobili katoliške misijonarje in razdeljali misijonističa.

Filipinsko otočje

je od leta 1576 stalno pod špansko oblastjo, se je čisto pokristjanilo. Leta 1579 je bila ustanovljena škofija Manila, ki je postala središče za druge škofije.

Japonska.

Že sv. Frančišek Ksaverij je oznanjal po Japonskem med nepopisnimi težavami krščansko vero. L. 1590 je bilo na Japonskem že 1 milijon kristjanov. Člani najvišjih stanov so se spreobrnil in celo sam cesar je že kazal naklonjenost krščanstvu. L. 1587 je izbruhnilo prvo preganjanje kristjanov, ki se je pozneje večkrat ponavljalo. H krvavim preganjanjem na Japonskem so veliko pripomogli Holandci. Misijonarji so bili izgnani, ali pa so umrli mučeniške smrti. Na Japonskem so se ponavljala nad kristjani grozodejstva rimskih cesarjev, ki so utrdila junaštvo mučencev. Holandci so ovadili kristjane, da kujejo zaroto proti cesarju, kar je bila gola laž. Vsem inozemcem, izvzemši Holandcem, je bil prepovedan vstop na japonske otoke. 4000 kristjanov so pometali v morje, 37.000 so jih poklali. L. 1649 je izgledalo, kakor bi bilo krščanstvo na Japonskem iztrebljeno, a se je obdržalo po nekaterih družinah. Pij IX. je proglasil 29 japonskih mučencev l. 1867 za svetnike in l. 1867 pa 205 mučencev prišel blaženim.

Kitajska.

Ogromno kitajsko cesarstvo z milijoni ter milijoni prebivalstva je bilo od 14. stoletja zaprt misijonarjem. Tri veroizpovedi so obstojale na Kitajskem in to: budizem, vera Konfucijeva in nauk Laotzev. Visoka kultura je vladala v »nebeškem kraljestvu«. Že sv. Frančišek Ksaverij se je trudil prodreti na Kitajsko v kljub prepovedi, a je podlegel mrzlici l. 1552 na otoku Sancian ob kitajski obali. Od l. 1582 so delovali v deželi jezuiti. Poskušali so pridobiti krščanstvu kitajsko prebivalstvo kot matematiki, umetniki in obrtniki. Matej Ricci je prišel l. 1600 v Peking in si je pridobil kot matematik (računar) in s kartami posameznih pokrajin ugled celo na cesarskem dvoru. L. 1616 je bilo na Kitajskem že 300 krščanskih cerkev in v teh je delovalo l. 1619 36 jezuitov. Jezuit Adam Schall je postal l. 1629 vodja matematičnih študij, podpirali so ga cesarji do leta 1660, moral je pa pozneje s kristjani vred prestat huda preganjanja. Cesar Khanghi, učenec jezuitov, je odpravil l. 1692 kristjanom sovražne zakone in je proglasil oznanjevanje sv. evangell-

ja kot prosto. Po tem proglasu so prišli na Kitajsko mnogoštevilni misijonarji: dominikanci, frančiškani, lazariisti in avguštinci. Došlo je do spreobrnjenja v množinah, osnovani sta bili 2 škofiji v Pekingu ter Nankingu in več vikarijatov.

Cesar Kanghis († 1722) in oba njegova naslednika sta preganjala krščanstvo do l. 1799. V teh letih je bilo na Kitajskem mnogo mučencev. Cesarji so sicer obdržali na dvoru jezuite kot znanstvenike, Kitajci pa se niso smeli pokristjaniti in misijonarji so smeli bivati v deželi le čisto prikrito. Vzrok preganjanj krščanstva na Kitajskem je bil strah zavlade Evropejcev nad — »nebeškim kitajskim cesarstvom«.

*

Zakaj se „Delavska politika“ razburja?

Avstrijske volitve gredo socialnim demokratom na živce. Da se razburjajo avstrijski socialisti, ni čuda, ker jim pri volitvah za avstr. državni zbor prede precej trda. Da se pa radi njih razburjajo tudi krogi okrog »Delavske politike«, je malo bolj čudno. Svojo jezo stresajo nad koroškimi Slovenci, ki so sklenili, da za volitve v avstrijski državni zbor ne postavijo lastnega kandidata, ker tak pri sedanjem volilnem redu ne bi imel upanja na zmago, marveč da bodo glasovali za krščansko-socialnega kandidata. Svoj sklep so koroški Slovenci obrazložili z razlogom, da stoji Avstrija pred zelo važno odločitvijo. Sedanje volitve bodo namreč odločile, ali bo v Avstriji verj prijazna ali brezverska vlada. Nemškemu liberalizmu, bodisi meščanskemu bodisi kmetskemu (Landbund), ne morejo dati svojih glasov, ker je proti krščanskemu programu. Socialna demokracija pa je itak po vsem svetu znana s svojo protiversko in proticerkveno politiko. Torej bodo koroški Slovenci dali svoje glasove tisti nemški stranki, ki jim je po verskem prepričanju najbližja, in to je krščansko-socialna stranka. Vsled tega sklepa je o genj v strehi ne samo pri koroških socialnih demokratih, ampak tudi pri nas pri nekdanjem glasilu bivše stranke socialnih demokratov. — Iz česa izvira to socialno-demokratsko razburjenje? Mar iz vneme in brige za slovensko narodnost na Koroškem? Nikakor ne. Vir mu je vnema in briga za vesoljno socialno demokracijo, ki naj bi po vsem svetu zasledovala ter dosegla čim največje politične uspehe. Bili so časi, ko so koroški Slovenci glasovali tudi za socialno-demokratskega kandidata. Storili so to iz razloga, ker so upali, da bodo pri socialistih našli kaj smisla za obrambo svojih slovenskih narodnih interesov. Tak sklep je kajpada ugajal glasilu marksistov — Karl Marks je bil ustanovitelj in duhovni voditelj socialne demokracije — tudi pri nas. Ni pa ta sklep, odnosno njegova izvršitev prinesla koroškim Slovencem nobenega haska v narodnem oziru. Socialni demokratje so se izkazali v dejanjih za ravno takšno za-

grizene Nemce ali ponemčence, kakor vse druge stranke. — Koroški Slovenci dobro vedo iz lastne bridke skušnje, da socialno-demokratski zastopniki ne v Celovcu ne po deželi niso nikdar ničesar storili v obrambo slovenskih zahtev. Kdaj in kje je kakšen socialno-demokratski poslanec se potegnil za to, da dobi slovenščina svoje mesto na sodnji in pri vseh uradih, tudi pri uradih v Celovcu? Kdaj se je kak socialni demokrat oglašil ter zahteval, da se morajo šole na Koroškem tako preurediti in preustrojiti, kakor to zahtevajo narodno-zavedni Slovenci? Nikdar se to ni zgodilo. Večkrat pa se je to dogodilo, da se je po krajnih in okrajnih šolskih svetih v slovenskem delu Koroške zastopnik socialne demokracije zavzemal za zahtevo zagrizenih nemških nacionalistov, naj se zadnji pouk v slovenščini, to je pouk v veronauku opusti ter spremeni v — nemški pouk. — Ali morejo potem koroški Slovenci podpirati socialno-demokratsko stranko, ki je ravno tako nemško-nacionalno zagrizeni kakor druge nemške stranke, vrh tega pa je proti krščanskemu kulturnemu programu koroških Slovencev? Kakšnega mišljenja je koroška socialna demokracija glede na manjšinske pravice Slovencev na Koroškem, je svečano izpovedala ob desetletnici koroškega plebiscita. Pri tej priliki je n. pr. socialno-demokratski voditelj poslanec Lukas kot predsednik koroškega deželnega zbora izjavil: »Izid plebiscita je bil izraz pripadnosti nemški kulturi in jezikovni skupnosti.« Z drugimi besedami: Vsi koroški Slovenci se morajo ponemčiti. Ali ni to ravno isto mišljenje, ki so z njim prešinjeli nemški fašisti? Kaj se potem »Delavska politika« razburja proti koroškim Slovencem radi tega, ker so se baje zvezali z nemškim fašizmom? Saj so socialni demokratje napram koroškim Slovencem ravno takšni nemški fašisti ko druge nemške stranke!

*

NOVICE

Imenovanje. Presviti pomožni škof dr. Ivan Tomažič je imenovan za lav stolnega prošta.

Duhovniška vest. Za kornega vikarja v Mariboru je imenovan dr. Janez Janžekovič, kaplan pri Sv. Miklavžu pri Ormožu.

Združitev kmetskih občin. »Domovina« se v svoji številki z dne 30. oktobra zopet peča z vprašanjem združitve kmetskih občin ter med drugim poudarja: »Pravilno je, da se majhne občine, to je z manj kakor 2000 prebivalci združijo po dve ali tudi po več v eno, kakor se pravi, v življenja in obstanka zmožne občine. Pred več desetletji so pač lahko obstojale tudi take občine, ker je bilo njihovo območje kaj skromno in omejeno. Današnje zahteve, ki se stavijo na občine, pa so tako velike, da jih majhna občina nikakor

1004/4

ne zmora.« Po mnenju »Domovine« bi se torej majhne kmetske občine, ki se pred desetletji bile zmožne življenja, zdaj pa baje niso več, morale združiti. Kaj pa je z majhnimi mestnimi in trškimi občinami? Ali naj se te tudi združijo s kmetskimi, ali, kakor je pisalo »Jutro«, utopijo v kmetskih okolica? »Domovina« se doslej še ni proti svoji »Jutrovski« teti, ki ji velikodušno odstopa podobe v objavo, izrekla za to, da mora veljati ista mera za kmeta ter malomeščana in tržana.

Žrtev alkohola. Ob poljski poti v Oče slavskem bregu pri Gornji Radgoni so našli mrtvega čevljarja Alojzija Lappi. Sodna komisija je ugotovila, da je nastopila smrt zaradi zastrupljenja od preobilice zavžitega alkohola in napor ne poti.

Tasta je ustrelil zaradi preprirov dne 26. avgusta prekmurski posestnik Andrej Lenarčič. Radi omenjenega zločina je bil obsojen dne 30. oktobra od mariborskega okrožnega sodišča na 20 let težke ječe in na trajno izgubo častnih pravic.

Iz maščevanja. V noči od dne 29. na 30. oktobra je oddal nekdo 5—6 strel v župnišče v Turnišču v Prekmurju. Kroglice so pobile šipe na obeh straneh župnikovega stanovanja in se zarile v steno sobe. Gospod župnik Greif je ostal nepoškodovan. Streli so bili gotovo oddani iz maščevalnega namena.

Trgovine ob nedeljah in praznikih v predbožični dobi. Gremij trgovcev v Mariboru razglša: V smislu določbe čl. 27 in 34 banske naredbe o delavnem času v trgovskih in obrtnih obratovalnicah bodo trgovine v Mariboru v nedeljo dne 2. novembra, dalje v nedeljo dne 30. novembra, na praznik dne 8. decembra ter v nedeljo pred božičem dopoldne odprte. Ob enem se opozarja, da morajo ostati trgovine na dan državnih praznikov dne 1. in 17. decembra ves dan zaprte.

Ob naših cestah. Ne vem, ali se tudi drugod dogaja isto kot zadnji dve leti v našem ptujskem okraju? Ponekod so »veliko cest« poprej spremenjali lepi nasadi sadnega drevja; pa so nam začeli lani ali predlani ob cesti med drevjem kopati globoke jarke čisto blizu do drevesnih debel, in zdaj drevesa zapored kar v velikem odpovedujejo in se rušijo. Seveda, če so jim pa skoro polovico korenin posekali! Letos se